

Kjak

Hanus Samró
Løgtingsmaður fyri
fólkaflakkin

Heðin á ísbreytini!

Borgarstjórin í Havn, Heðin Mortensen, gevur í dag flatskattinum skyldina fyri, at familjur í høvuðsstaðnum ikki hava tað gott. Við Vága portalin sigur hann, at “hóast kommunan hevur tað gott, so hava ikki allar familjur í kommununi tað gott, og tað er ein beinleiðis ávirkan av flatskattinum”.

Flatskattur

Tað er nokkso lægið, at borgarstjórin gevur flatskattinum skyldina, tí landsskatturin er progressivur. Inntøkur niðan fyri 500.000 kr. rinda 20% í landsskatti. Millum 500.000-800.000 kr. 25%, meðan inntøkur omanfyri 800.000 kr. gjalda 30% í landsskatti.

Kommunuskatturin er harafturímóti púrasta flatur. Sama hvørja inntøku tú hevur, rindar tú omanfyri 20% í kommunuskatti.

Botnfrádrátturin

Verður síðani hugt eftir botnfrádráttinum, hevur samgongan hækkað botnfrádráttin úr 30.000 kr. til 65.000 kr. um árið.

Botnfrádrátturin hjá kommununi er harafturímóti 30.000 kr. Við øðrum orðum. Hevur tú eina inntøka á 65.000 kr., rindar tú 0 kr. í landsskatti, meðan kommunan fer avstað við umleið 7.5000 kr.

Av tí at kommunuskatturin er púrasta flatur, rinda lág-, miðal- og háinntøkurnar akkurát tað sama.

Tískil er tað mótsigandi, tá borgarstjórin sigur, at skatturin hjá samgonguni er orsökkin til, at familjur hava tað torført, tá kommunan

hevur reinan flatskatt!

Um Heðin Mortensen ynskir at fjálga um familjurnar, hevur hann móguleikan at hækka botnfrádráttin. Ikki beinleiðis, tí løgtingið skal samtykkja tað, men um borgarstjórin ynskir at hækka botnfrádráttin úr 30.000 kr. til 65.000, skal hann siga til. So sleppa familjurnar at varðveita í minsta lagi 7.500 kr. afturat av inntøkuni.

Skal nokk stuðla honum.

Barnafrádráttur

Samgongan hevur harafturat hækkað barnafrádráttin við 1.000 kr. Úr 5.500 kr. til 6.500 kr. um árið. Tórshavnar kommuna hevur somuleiðis hækkað barnafrádráttin. Í hesum førum fjálga bæði landið og kommunan um familjurnar.

Tískil er tað óheppið, tá borgarstjórin kemur við niðrandi útsøgnum, tí familjurnar sleppa at varðveita størri part av lönini við flatskattinum hjá ABDH-samgonguni. Flatskatturin hjá Heðini Mortensen verður harafturímóti nýttur harafturímóti 30.000 kr. Við øðrum orðum. Hevur tú eina inntøka á 65.000 kr., rindar tú 0 kr. í landsskatti, meðan kommunan fer avstað við umleið 7.5000 kr. Av tí at kommunuskatturin er púrasta flatur, rinda lág-, miðal- og háinntøkurnar akkurát tað sama.

Tískil er tað mótsigandi, tá borgarstjórin sigur, at skatturin hjá samgonguni er orsökkin til, at familjur hava tað torført, tá kommunan

Kári Thomsen
ráðg.
Agenda 21 Stovan

Pálmuolja skaðilig fyri umhvørvið, náttúru og menniskju

Pálmuolja, ið oftast gongur undir felagsheitinum vegetabilsk olja, er nokk heimsins mest brúktu plantuolja, men eisini ein orsökkin til at regnskógir hvørva, áhaldandi veðurlagsbroytingar og at upprunafólk mugu rýma frá teirra búplássum.

Pálmuolja finnist í matvørum og tilíkingum sum t.d. margarin, barnagreitt, sukurlátu, popkorn, chips, keks og køkur og aðrar vørur, og gongur oftast undir navninum vegetabilsk olja ella plantuolja.

Næstan øll pálmuolja stavar frá Indonesia og Malaysia. Í báum londum verða regnskógir áhaldandi høgðar niður, og er hetta megin orsökkin til at regnskógir hvørva í stórum. Upprunafólk, ið liva í regnskógarøkjum eru millum heimsins fátakastu og bundin at teim úrdráttum

regnskógirnar geva teimum av mati, heiluvági, amboðum og byggitilfari.

Lívfrøðiliga margfeldi er annars sera stórt í regnskógarøkjum, men við áhaldandi felling av skógunum minskar margfeldi, ið aftur við sær eina afturgongd í samlaðu lívfrøðini.

Ein kendur skabningur, ið einans finnist á oyggjunum Borneo og Sumatra, er hóttur á sitt tilverugrundarlag. Talan er um apuna Orangutang, ið ikki kann verða regnskógirnar fyrriuttan, skal hon framhaldandi verða ein av heimsins íbúgvum.

Regnskógirnar í Indonesia og Malaysia vaksa í mýru- og vátlandum, ið hava í sær stórar nøgdir av koltvíltu (CO₂). Tá skógirnar verða feldar latast út stórar nøgdir av koltvíltu úr vátlandunum. Pálmutrøðini binda langt frá

somu nøgd av koltvíltu sum vanliga regnskógin, og hevur hetta m.a. við sær at langt størsti parturin, heili 80% av útlátum av veðurlagsgassum stava frá skógarfelling og broytingum í jarðarbrúkinum. Av hesi orsök liggur Malaysia á einum triðjaplássi fyri heimsins mest dálkandi lond tá tað snýr seg um veðurlagsgassir.

Flestu matoljur eru heilsugóðar. Pálmuolja er tó eitt undantak tí innihaldið av mettaðum feittsýrum er áleið líka stórt sum í t.d. vanligum mjólkargeittum. Aðrar matoljur hava vanligt stórar nøgdir av ómettaðum feittsýrum, ið likamið tolir væl betur. Flest øll vita at mettaðar feittsýrur økja um kolestrolnøgðina í blóðinum og við tí vandan fyri aðra- og hjartasjúkum.

Fyri einum ári síðan brúkti hvør normaður góð

3 kilo av pálmuolju. Hetta er við miðvísari kunning og upplýsing bert eftir einum ári minkað niður í 1 kilo. Verða norsk tøl brúkt til okkara viðurskifti, so brúka vit umleið 150 tons av pálmuolju um árið. At stóðan er broytt samsvarendi norskum tølum fyri í ár, kann ein ivast í.

Um tú sum vanligur brúkari ynskir at fáa gjølliga kunning um vandarnar við áhaldandi at brúka pálmuolju, kann tú vitja norsku heimasíðuna hjá brúkarasamtakinum Grøn Hverdag.

Á hesu leinkju finnur tú pálmuoljuvegleiðingina har tú kann síggja hvørjar matvørur hava í sær pálmuolju. Ein pálmuolju APP kundi verði hentur, men hann finnist ikki enn – men er ávegis.

<http://www.gronnhverdag.no/nor/Palmeoljeguiden>

JÓL FYRI ØLL

Kendir føroyskir jólasangir

169 kr.

Fæst um alt landið

NÝGGJ JÓLAFLØGA
STUÐULSFLØGA
TIL KVINNUHÚSIÐ